

для їхнього успішного функціонування в сучасній глобальній економіці. Осмислене та гнучке реагування на зміни дозволяє ТНК зберігати свою конкурентоспроможність та досягати стійкого економічного зростання у ХХІ столітті.

Список використаних джерел:

1. Mykhailyshyn L.I., Svirskyy V.S. Current trends of transnationalization of economic activity: innovative aspects. *Marketing and Management of Innovations*. 2017. №. 2. P. 204-210. <https://doi.org/10.21272/mmi.2017.2-19>.
2. Пісна О. М. Глобальні трансформації середовища бізнес-діяльності ТНК: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.02; Держ. ВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана». Київ, 2019. 20 с.
3. А. Duginets та ін. Specific modern features of the transformation of the knowledge component of TNK. *Financial and credit activity problems of theory and practice*. 2023. Vol. 2, № 49. С. 384-397. URL: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.2.49.2023.4017>.

Білявська А. В.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

СОЦІАЛЬНА ІНКЛЮЗІЯ У РЕАЛЬНОМУ ЖИТТІ

Соціальна інклюзія – це процес створення умов, у яких кожна людина має рівний доступ до можливостей та ресурсів, не залежно від її соціального статусу, етнічної належності, статі, віку, фізичних або психічних можливостей. Прагнення забезпечити активну участь всіх громадян у житті суспільства, їхнє відчуття приналежності та впровадження їх потенціалу. Україна активно працює над впровадженням соціальної інклюзії у містах, де використовуються передові технології для покращення якості життя населення. Це включає створення доступних середовищ для всіх груп населення, в тому числі людей з інвалідністю. Програма «Дія.Безбар'єрність» є ініціативою уряду України, спрямованою на забезпечення доступності громадських послуг для людей з обмеженими можливостями. Офіційно запущена в жовтні 2020 року, програма спрямована на вирішення проблем, з якими стикаються люди з інвалідністю в їх повсякденному житті. Олена Зеленська – ініціаторка цієї програми.

Мета програми полягає в створенні суспільства, де кожна людина, незалежно від її фізичних або інших характеристик, може вільно та повноцінно користуватися усіма можливостями та послугами, які надаються державою.

Основні напрями цієї програми включають:

1. Розвиток онлайн-платформи «Дія», яка забезпечує можливість звернення за громадськими послугами в онлайн-режимі, що дозволяє уникнути необхідності фізичного відвідування офісів та зробити послуги доступними для всіх.
2. Адаптація громадських просторів, будівель, транспорту та інфраструктури для забезпечення їх доступності для людей з обмеженими можливостями. Це може включати встановлення пандусів, підйомників, спеціальних зон для паркування тощо.
3. Надання соціальної підтримки та послуг для людей з інвалідністю та їх родин, включаючи різноманітні програми допомоги та консультацій.
4. Проведення різноманітних інформаційних кампаній та освітніх заходів для підвищення усвідомленості громадськості щодо проблем та потреб людей з обмеженими можливостями.

Внутрішньо переміщені особи там можуть знайти інформацію про те, як підготуватись до евакуації, яка фінансова допомога передбачена для них, як знайти житло, як і де отримати гуманітарну допомогу та багато іншої корисної інформації. Люди з інвалідністю та літні люди можуть дізнатися з чого почати оформлення інвалідності, що таке житлова субсидія та як її отримати.

ГО «Безбар'єрність» створили відеопроект « Безбар'єрна історія», де люди котрі кожного дня руйнують бар'єри поділилися своїм досвідом. У Києві діє унікальний музей темряви «Третя після опівночі», де відвідувачі можуть отримати унікальний досвід розуміння того, як живуть незрячі люди. В музеї представлено широкий спектр експонатів: від побутових речей до шедеврів мистецтва, проте їх можна розглядати тільки на дотик у супроводі незрячого гіда [1]. Автори цього музею вважають, що одна з головних місій їхнього закладу – змусити відвідувачів переосмислити своє життя, цінності та ставлення до інших людей. Тож, що ж відбудеться, якщо людина, звикла до бачення, проведе 90 хвилин у повній темряві? Відповідь на це питання може виявитися дивовижною та навіть перетвориться на важливий життєвий досвід. Аліна Марненко – співзасновниця та керівниця музею «Третя після опівночі / 03:00», який працює в Києві з 2017 року [1].

«Третя після опівночі вважається найтемнішим часом доби. А у нас на екскурсіях ми створили максимальні умови темряви – ви навіть не помітите, заплющені чи ні у вас очі. Це максимально реалістичні умови, в яких немає жодного візуального орієнтира», – пояснює назву і концепцію музею Аліна [1].

Музей «Третя після опівночі / 03:00» в цифрах [1]:

- 6 незрячих гідів проводять екскурсії у музеї.
- 14 людей всього залучено в проєкті.
- 150 м² суцільної темряви становить площа простору екскурсії.
- 421 незрячий відвідувач відвідав музей за роки його існування.
- мистецькі виставки та 50 тактильних експонатів було представлено в музеї.
- 600-800 грн коштує «Квест відчуттів» для групи до 4-х осіб.
- 800-1000 грн коштує екскурсія «Прогулянка в темряві» для групи до 4-х осіб.
- 1200 грн коштує «Побачення в темряві» для пари;
- 19572 відвідувачі побували в стінах музею.

Місця, які відтворені в цьому просторі, є реалістичними: мистецька галерея, ринок, будинок, вулиця, природа, але у повній темряві, з урахуванням звуків та облаштування. Тут відсутні таблички «не торкатися», і гіді навіть заохочують відвідувачів вивчати деталі експонатів на дотик. Під час екскурсії учасники виконують повсякденні справи без використання зору, наприклад, намагаються перейти вулицю за допомогою світлофора, відчинити двері до квартири на дотик або орієнтуватися за звуками [1]. Це надає можливість кожному відчути, як живуть та функціонують люди з обмеженими можливостями і поглибити розуміння їхнього досвіду.

Список використаних джерел:

1. Дія.Безбар'єрність URL: <https://bf.diiia.gov.ua/categories/litni-lyudu>.
2. Чукут С.А. Запровадження соціальної інклюзії в розумних містах: кращий зарубіжний та український досвід. URL: <https://ktpu.kpi.ua/wp-content/uploads/2022/08/naukovo-doslidna-robota-studentiv-shyts.pdf>.
3. Гринько Т.В., Гвініашвілі Т.З. Соціальне підприємництво як складова економічної безпеки країни. Управління розвитком суб'єктів підприємництва: механізми, реалії перспективи: Колективна монографія / за заг. ред. Т.В. Гринько. Дніпро: Біла К.О., 2018. С. 358-392.